

ПРАВНИ СТАВ

1. Решење јавног водопривредног предузећа о утврђивању висине накнаде за коришћење водног земљишта представља извршну исправу у смислу члана 13. став 1. тачка 2. и члана 14. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу¹.

2. За извршење новчане обавезе по овом решењу стварно је надлежан основни суд.

Образложење

Основни суд у С. (ИП Веће) доставио је Врховном касационом суду захтев за покретање поступка ради решавања спорног правног питања заједно са предметом I ИПВ извршења решења Јавног водопривредног предузећа ... против дужника С.А.

У захтеву је наведено да је пред тим судом од стране извршног повериоца Јавног водопривредног предузећа ... поднет предлог за извршење против овог извршног дужника а на основу решења о утврђивању висине накнаде за коришћење водног земљишта за период јануар – децембар 2010. године које решење је донето на основу одредаба Закона о пореском поступку и пореској администрацији као и Закона о утврђивању одређених надлежности Аутономне Покрајине Војводине.

Основни суд у С. је својим решењем I 1 И бр.19./14 од 24.11.2014. године, одбио предлог извршног повериоца изражавајући став да наведена исправа не представља извршну исправу у смислу члана 13. став 1. тачка 2. Закона о извршењу и обезбеђењу већ је исправа донета по Закону о пореском поступку и пореској администрацији, а која се извршава као порески управни акт у поступку принудног извршења пореских управних аката, а не судским путем. Против тог решења извршни поверилац је изјавио приговор чије наводе првостепени суд сматра наводима у смислу члана 181. став 1. ЗПП, односно предлогом за покретање поступка за решавање спорног правног питања. Извршни поверилац у приговору истиче да је поднета исправа извршна исправа и да представља управни акт јавног предузећа на шта указује одлука Уставног суда II У 164/06 од 01.04.2008. године.

Разлог за покретање поступка за решење спорног правног питања је у чињеници да се пред тим судом појавио већи број предмета (19) из којих произилази идентично спорно правно питање наводећи бројеве предмета.

Првостепени суд је дао сопствено тумачење спорног правног питања изражавајући став да извршна исправа није извршна исправа из члана 13. став 1. тачка 2. Закона о извршењу и обезбеђењу јер је у питању исправа донета у поступку прописаном Законом о пореском поступку у пореској администрацији који није ни управни ни прекршајни, па ни исправа која је предмет овог питања

¹ "Службени гласник РС" 31/11

није таква да се може извршити судским путем. Првостепени суд је предложио да о спорном правном питању Врховни касациони суд заузме правни став.

Одредбом члана 180. ЗПП, прописано је да ако у поступку пред првостепеним судом у већем броју предмета постоји потреба да се заузме став о спорном правном питању које је од значаја за одлучивање о предмету поступка пред првостепеним судовима, првостепени суд ће по службеној дужности или на предлог странке захтевом да покрене поступак пред Врховним касационим судом ради решавања спорног правног питања.

Закон о извршењу и обезбеђењу у члану 10. прописао је да се у поступку извршења и обезбеђења сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим или другим законом није другачије одређено.

Дефиниција извршне исправе дата је у члану 13. па је тако ставом 1. тачком 2. прописано да је извршна исправа правноснажна односно коначна одлука донета у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку ако гласи на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није другачије одређено. Одредбом члана 14. став 2. прецизира се шта се сматра одлуком у судском и управном односно прекршајном поступку тако што се одлуком у управном поступку у смислу овог закона сматра и решење или закључак који су у управном поступку донели органи и организације, службе или правна лица која врше јавна овлашћења.

Начин обављања водопривредне делатности, организовање и финансирање водопривредне делатности уређен је Законом о водама („Сл. гласник РС“, број 46/91...101/05...30/2010 и 93/2012). Тако је чланом 192. став 4. прописано да се јавном водопривредном предузећу поверавају послови обрачуна и задужења обвезника плаћања накнаде за коришћење водног добра из члана 155. тачка 9. до 12. Закона (обвезник плаћања накнаде за коришћење водног добра је правно лице, предузетник, односно физичко лице које користи водно земљиште за обављање привредне делатности постављање депоније, стоваришта и др., користи водно земљиште за постављање објеката привременог карактера за обављање привредне делатности, користи водно тело и површинске воде за боравак и водно земљиште за привез пловног објекта укључујући и угоститељски објекат на пловећем објекту, водно земљиште користи за спорт, рекреацију и туризам), накнаде за коришћење водних објеката и система као и послови обрачуна и задужења правних лица обвезника плаћања накнаде за одводњавање. Ставом 5. овог члана прописано да је решење о утврђивању износа накнаде коначно и против њега се може покренути управни спор. Чланом 99. став 3, према тексту важећем у време доношења спорног решења, прописано је да су средства остварена од накнаде за одводњавање, накнаде за наводњавање, накнаде за коришћење водопривредних објеката и за вршење других услуга приход Јавног водопривредног предузећа. Закон не садржи одредбе које регулишу поступак принудне наплате, али чланом 107. упућује на примену прописа о порезу на добит корпорација, односно прописа о плаћању пореза на доходак грађана у зависности од тога да ли су обвезници плаћања

накнада предузећа која имају статус корпорација или су то остали обвезници плаћања накнада.

Одредбама члана 124. до 156. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС“, број 24/01), које су престале да важе 01. јануара 2003. године, на основу члана 192. тач.5. и 6. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС“, број 80/02), било је прописано да принудну наплату пореза спроводи порески орган.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС“, број 80/02...61/07...53/10), у члану 2. прописује да се Закон примењује на све јавне приходе које наплаћује пореска управа ако другим пореским законом није друкчије одређено (у даљем тексту порез). Закон о јавним приходима и јавним расходима („Сл. гласник РС“, број 76/91...135/04, 54/09), чланом 7. прописује да се јавним приходима у смислу Закона сматрају приходи којима се финансирају права и дужности Републике и послови и задаци Града Београда и општина утврђени Уставом и Законом као и доприноси за обавезно социјално осигурање. Чланом 9. тач.1. и 4. Закона као врсте јавних прихода наведени су порези, царине и друге увозне дажбине, таксе накнада за коришћење добара од општег интереса, јавни зајмови и остали јавни приходи.

Одредбом члана 266. Закона о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ“, број 33/97...“Сл. гласник РС“ 30/2010), прописано је да се извршење ради испуњења неновчаних обавеза извршеника спроводи административним путем док је ставом другим истог члана прописано да се извршење ради испуњења новчаних обавеза спроводи судским путем, а изузетно ради испуњења новчаних обавеза из примања на основу радног односа може се спровести административним путем по пристанку извршеника (административна забрана). Чланом 267. прописано је да административно извршење спроводи орган који је ствар решавао у првом степену, ако посебним прописом није друкчије одређено.

Из наведених одредаба произилази да је накнада за коришћење водног земљишта приход јавног водопривредног предузећа, а не јавни приход чија се принудна наплата остварује по одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији од стране пореског органа. Због тога решење јавног водопривредног предузећа није управни акт који принудно спороводи порески орган, већ управни акт из члана 14. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу (решење које је у управном поступку донело правно лице које врши јавна овлашћења), за чије је принудно извршење надлежан основни суд.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 03.03.2015.године).